

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

11^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης –
18η Συνάντηση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων –
3^{ος} Κύκλος πιλοτικής κατάρτισης υποστηρικτικών Δομών των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων

Τομάρ, Πορτογαλία, 6-7 Ιουνίου 2013

Η 11η Συνεδρίαση της Επιτροπής Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης (ENRD) πραγματοποιήθηκε την ίδια ημέρα – στις 6 Ιουνίου 2013 – με την 18η Συνάντηση των Εθνικών Αγροτικών Δικτύων (NRN), στην κωμόπολη Τομάρ της Πορτογαλίας. Είναι η πρώτη φορά που συνεδρίαση της Επιτροπής Συντονισμού γίνεται εκτός των πυλών των Βρυξελλών. Ο συνδυασμός γίνεται για προφανείς οικονομικούς λόγους από πλευράς τόσο διοργανωτών όσο και συμμετεχόντων. Για τους ίδιους λόγους συμμετείχε από τη Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ μόνον ένα στέλεχος, ο Πέτρος Μούχας ως εκ των δύο εκπροσώπων στην Επιτροπή Συντονισμού.

Με την ευκαιρία των δύο αυτών σημαντικών για την ευρωπαϊκή δικτύωση συναντήσεων, έλαβε χώρα και μια τρίτη εκδήλωση κατά την αμέσως επόμενη ημέρα. Ο 3^{ος} κύκλος πιλοτικής “ίσου προς ίσον” κατάρτισης προς τα στελέχη των υποστηρικτικών Δομών των NRN των κρατών-μελών, που ξεκίνησε στη Βουδαπέστη, συνεχίστηκε στο Àre της Σουηδίας και κατέληξε στις 7 Ιουνίου 2013 στο Τομάρ. Και σε αυτή την εκδήλωση από ελληνικής πλευράς συμμετείχε μόνον το ανωτέρω στέλεχος.

Συνολικά συμμετείχαν περί τα 110 άτομα.

Αν θέλαμε να αποδώσουμε μια λέξη-κλειδί που να εκφράζει το όλο διήμερο αυτή θα ήταν η λέξη “επικοινωνία”.

A. Η 11^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Συντονισμού ξεκίνησε το πρωί της 6^{ης} Ιουνίου. Η εστίαση ήταν σε θέματα επικοινωνίας των ΠΑΑ, συνοδευόμενη από μια επικαιροποίηση των κυριότερων δράσεων του ENRD που βρίσκονται σε εξέλιξη και από αναφορά στην προετοιμασία για το 6^ο έτος λειτουργίας του.

Πρώτη στην agenda ήταν μια ομιλία-χαιρετισμός εκ μέρους του Γραμματέα του Κράτους, του Υπουργείου Γεωργίας της Πορτογαλίας J.D. Albuquerque, ο οποίος ενημέρωσε το ακροατήριο για τα πεπραγμένα και τον σχεδιασμό του Υπουργείου.

Ακολούθησε η εκπρόσωπος της DG AGRI Antonella Zona που αναφέρθηκε στο Κανονιστικό Πλαίσιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και πιο συγκεκριμένα σε **θέματα επικοινωνίας των Προγραμμάτων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο**. Είπε ότι θα πρέπει να χαρακτηρίζει τον σχεδιασμό μας η απλοποίηση των διαδικασιών και η καινοτομία και ότι τα Δίκτυα είναι ο κύριος μοχλός επικοινωνίας σε συμφωνία με τη Διαχειριστική Αρχή. Ανέλυσε, στη συνέχεια, τα άρθρα των σχεδίων Κανονισμών, που σχετίζονται με την επικοινωνία:

- 6, 47 του Οριζόντιου Κανονισμού
- 9, 52, 53, 55, 73 του Κανονισμού για την Αγροτική Ανάπτυξη
- 105, 106, 107 και Παράρτημα V των Κοινών Διατάξεων

Συμπερασματικά, η επικοινωνία για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης είναι μια κοινή αποστολή για τα Ταμεία. Το ENRD και τα NRN φαίνεται να είναι η φυσική οδός ώστε να επικοινωνηθεί η πολιτική αυτή για την αγροτική ανάπτυξη. Η ευελιξία για τα κράτη-μέλη και η πάταξη της γραφειοκρατίας και των αγκυλώσεων είναι απαραίτητο στοιχείο. Ο Κανονισμός των Κοινών Διατάξεων δεν “κουμπώνει” απόλυτα με αυτόν για την αγροτική ανάπτυξη, αλλά εμπεριέχει παρόμοια στοιχεία. Ωστόσο, μια συνολική στρατηγική επικοινωνίας είναι αναγκαία και η Διαχειριστική Αρχή έχει την ευθύνη να καθοδηγήσει την όλη διαδικασία και να εμπλέξει ενεργά το ΕΑΔ.

Μετά πήρε τον λόγο ο εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας της ΕΕ (DG ENT & IND) Alain Liberos, κύριες αρμοδιότητες ευθύνης της οποίας σχετίζονται με τις 23 εκατομμύρια ΜΜΕ της Ένωσης, τη Βιομηχανική Πολιτική, την Ενιαία Αγορά και τη Διαστημική Πολιτική της, αλλά και τον **Τουρισμό**. Σ' αυτόν τον τελευταίο ήταν αφιερωμένη η εισήγηση που αφορά 24 εκατομμύρια θέσεις εργασίας και αποτελεί τον τρίτο σε μέγεθος οικονομικό τομέα.

Η Ευρώπη, μια περιορισμένης έκτασης ήπειρος με τόση όμως συμπύκνωση ιστορίας, κουλτούρας και διαφορετικότητας, με τα σπουδαιότερα μουσεία του κόσμου και μια εκπληκτική ποικιλία αρχιτεκτονικής και τοπίων μοναδικού κάλους αποτελεί τον υπ' αριθμόν 1 τουριστικό προορισμό στον κόσμο. Με περίφημες μουσικές παραδόσεις, κομψά εστιατόρια και καταλύματα, διάσημα εμπορικά ονόματα: Η Ευρώπη τα έχει όλα. Είναι μια ήπειρος γεμάτη στυλ, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα – που συνθέτει, προτείνει και επανιδρύεται. Γεμάτη πείρα χιλιετιών συνδιαμορφώνει με αξιώσεις το μέλλον του Πλανήτη, στην οικονομία, στην πολιτική, αλλά και στην τέχνη, την αρχιτεκτονική, τη γαστρονομία τη μόδα, τη σχεδίαση. Το σλόγκαν είναι: «Είσαι έτοιμος για την Ευρώπη;». Ο τουρισμός συνέχεια αυξάνεται σε παγκόσμιο επίπεδο και η Ευρώπη διεκδικεί το μερίδιο που της αξίζει.

Προκλήσεις για τον τουρισμό στην ΕΕ:

- Συντονισμός των πολιτικών
- Έλλειψη εμφανούς ταυτότητας
- Συνεργασία στον τομέα προώθησης των προσπαθειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- Έλλειψη διαφάνειας, αλλά και συνέπειας στην ποιότητα
- Αξιολόγηση των τουριστικών υπηρεσιών
- Οι διακοπές κοινό αγαθό στη διάθεση όλων
- Η διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς
- Αύξηση του ανταγωνισμού νέων αναδυόμενων προορισμών
- Ανεπαρκή κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα
- Οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα του τουρισμού
- Εποχικότητα της ζήτησης και της ποιότητας των τουριστικών επαγγελμάτων
- Νέο πλαίσιο για τον τουρισμό με την Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2010) 352 final.
- Τόνωση της ανταγωνιστικότητας.

Επιπλέον, η DG ENT & IND παρουσίασε τις δραστηριότητες του δικτύου τους για τον αιεφόρο τουρισμό με περαιτέρω ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των NRN σχετικά με πρωτοβουλίες για τον τουρισμό στις αγροτικές περιοχές.

Ακολούθησε εισήγηση από την Marina Brakalova, από το CP του ENRD σχετικά με τον προγραμματισμό LEADER/CLLD με έμφαση στα αποτελέσματα του τελευταίου **LEADER Event** και την “**Εργαλειοθήκη Τύπου**” για το LEADER. Ξεκίνησε με ένα video που παρουσίαζε το Event.

Στις 17 - 18 Απριλίου 2013 περί τους 500 εκπροσώπους LEADER από 34 χώρες στην Ευρώπη συναντήθηκαν στις Βρυξέλλες για το τρίτο ετήσιο LEADER Event του ENRD. Το θέμα της εκδήλωσης ήταν «Χτίζοντας γέφυρες για το μέλλον» και ο στόχος ήταν να υποστηριχθεί η διαδικασία επιτυχούς προγραμματισμού CLLD σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η εκδήλωση αυτή προσέφερε μια μοναδική πλατφόρμα επαφής και ανταλλαγής σε πραγματικό χρόνο μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων μερών που εμπλέκονται στη διαμόρφωση ή συμμετέχουν ενεργά στο μέλλον του LEADER.

Βασικά μηνύματα και η σημασία τους για τον προγραμματισμό:

- Εφαρμογή των αρχών LEADER σε ολόκληρο το Πρόγραμμα
- Καθορισμός και σύλληψη προστιθέμενης αξίας
- Σημασία στην εμπύχωση και την αξιολόγηση
- Επαναλαμβανόμενες προκλήσεις
- Καθορισμός των ρόλων με σαφήνεια
- Απαραίτητες η ευελιξία και η απλοποίηση

- Μηχανισμοί διαβούλευσης
- Απαιτείται πληροφόρηση και οδηγίες / συμβουλές
- Επικοινωνία και ανταλλαγή

Στη συνέχεια έγινε μια ενημέρωση από την Mara Lai, συνεργάτιδα από το CP του ENRD, ως προς τις εξελίξεις αναφορικά με τις δύο σημαντικότερες δράσεις αυτής της περιόδου για το ENRD, δηλαδή **1) το Focus Group για τη “Μεταφορά Γνώσης & Καινοτομία”** και **2) την Πρωτοβουλία για τη “Νεολαία και τους Νέους Γεωργούς στις Αγροτικές Περιοχές”**.

1) Κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, η **μεταφορά γνώσεων και η καινοτομία** αποτελούν οριζόντια προτεραιότητα για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης. Η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας (ΕΣΚ) για τη γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα εργάζεται για τη διασύνδεση των υφιστάμενων πολιτικών, την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εταίρων και τη δημιουργία γεφυρών μεταξύ των ερευνητών και των αγροτικών επιχειρήσεων. Η ιδέα για το συγκεκριμένο Focus Group ετέθη τον Ιούνιο του 2012 από την Επιτροπή Συντονισμού του ENRD. Η εν λόγω ομάδα απαρτίζεται από αντιπροσώπους των διοικήσεων των κρατών-μελών της ΕΕ, των NRN, καθώς και οργανώσεων της ΕΕ και ακαδημαϊκούς. Σε πρώτη φάση συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν εμπειρίες των κρατών-μελών όσον αφορά τη διευκόλυνση της αγροτικής ανάπτυξης που σχετίζεται με καινοτόμες δράσεις και τις ίδιες τις διαδικασίες της καινοτομίας. Ο στόχος ήταν να αντληθούν διδάγματα από ό, τι λειτούργησε καλά ή λιγότερο καλά κατά την τρέχουσα περίοδο. Κύριο έργο της ομάδας είναι να αναλύσει πώς τα ΠΑΑ υποστηρίζουν στην πράξη τη Μεταφορά Γνώσης & Καινοτομία, σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο πολιτικής. Θα παραχθούν συστάσεις προς τα κράτη-μέλη σχετικά με το πώς να προωθήσουν τα σχετικά θέματα κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού. Επίσης, ερευνά το πώς η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας (ΕΣΚ) για τη γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα μπορεί να προωθήσει αποτελεσματικά Μεταφορά Γνώσης & Καινοτομία μέσω των ΠΑΑ και ποιος είναι ο ρόλος των NRN και συμβουλευτικών υπηρεσιών, π.χ. να διευκολύνουν τη δημιουργία των επιχειρησιακών ομάδων της ΕΣΚ.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι η καινοτομία στην αγροτική ανάπτυξη δεν περιορίζεται σε νέες εφευρέσεις ή σύγχρονες τεχνολογίες. Μπορεί να απαντηθεί σε πολλές διαφορετικές μορφές. Η καινοτομία περιλαμβάνει, για παράδειγμα:

- Εργασία με νέους τρόπους: όπως νέες ιδέες ή τεχνικές, με έμφαση στις εναλλακτικές αγορές, φέρνοντας μαζί διάφορους εμπλεκόμενους μέσω νέων μεθόδων δικτύωσης, υποστηρίζοντας νέες ομάδες προτεραιότητας, ή την εξεύρεση νέων λύσεων για κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις.

- Ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών: αυτά συχνά προκύπτουν από τη δοκιμή εναλλακτικών τρόπων εργασίας και μέσω της εφαρμογής νεωτεριστικών τεχνικών, εταιρικών σχέσεων, τεχνολογιών, διαδικασιών, έρευνας και σκέψης.

- Προσαρμογή δοκιμασμένων προσεγγίσεων σε νέες συνθήκες: έχει αναγνωριστεί ως ένα αποτελεσματικό μέσο για τη δημιουργία σε τοπικό επίπεδο σημαντικής καινοτόμου ανάπτυξης της υπαίθρου. Τέτοιες καινοτομίες συχνά διευκολύνονται από τη μεταφορά γνώσης μεταξύ των περιφερειών ή/και των κρατών-μελών των ίδιων.

Τα πορίσματα και οι συστάσεις που προέκυψαν από τις εργασίες της ομάδας συνοψίζονται στα εξής σημεία:

- Η στήριξη της καινοτομίας στο πλαίσιο της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη μπορεί να είναι διαφορετική από τη στήριξη της καινοτομίας σε άλλους τομείς.

- Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να διευκολύνει πιο πολύπλοκες διαδικασίες καινοτομίας με τη συμμετοχή πολλών περισσοτέρων εμπλεκομένων.

- Μια κρίσιμη στιγμή για την καινοτομία είναι στην αρχή των διαδικασιών που θα μπορούσε τελικά να οδηγήσει σε μια καινοτομία. Η στήριξη σε αυτή τη φάση θα πρέπει να είναι εξειδικευμένα στοχευμένα και τα δίκτυα και οι διαμεσολαβητές καινοτομίας θα πρέπει να έχουν μια σημαντική συμβολή.

- Το ρίσκο πρέπει να αναγνωρίζεται ως εγγενές στη διαδικασία της καινοτομίας και η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης στην καινοτομία θα πρέπει να σχεδιαστεί ώστε να διαχειριστεί την πιθανότητα αποτυχίας.

- Η σημασία της εμπλοκής όλων των φορέων και εν γένει ενδιαφερομένων στα πρώτα στάδια, τόσο κατά το σχεδιασμό όσο και κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων καινοτομίας είναι ζωτικής σημασίας. Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα μπορούσε να επιδιώξει και να δώσει λύσεις για την ενθάρρυνση όλων των εμπλεκομένων, ώστε να συμβάλουν στη σωστή στιγμή και στο σωστό μέρος.

- Η αγορά δεν μπορεί να πληρώσει για τις καινοτομίες που απευθύνονται σε ευρύτερα αιτήματα της κοινωνίας (π.χ. καλή διαβίωση των ζώων) και δεν είναι προσανατολισμένες προς την κερδοφορία. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα μπορούσε να ανταμείψει τον παραγωγό για την παραγωγή προστιθέμενης αξίας, π.χ. μέσω της στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης για μη παραγωγικές επενδύσεις.

- Η έναρξη και η διάδοση των καινοτομιών στα κράτη-μέλη είναι πολύ σημαντικές. Το δίκτυο ΕΣΚ, σε επίπεδο ΕΕ, θα συνδεθεί με πιθανά εθνικά

δίκτυα ΕΣΚ, άλλα δίκτυα καινοτομίας ή NRN, και θα έχει πρωταρχικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία.

- Οι ΟΤΔ και οι ομάδες CLLD μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων και την οικοδόμηση του κοινωνικού κεφαλαίου, με το οποίο θα μπορούσαν να ισχυροποιηθούν οι δράσεις καινοτομίας.
- Η βελτίωση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης θα πρέπει να συμβάλει στην αποσαφήνιση των εκροών προστιθέμενης αξίας που μπορεί να αποδοθούν στις διαδικασίες καινοτομίας.

Και κάποια τελευταία ευρήματα:

- Οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να εξασφαλίσουν ένα ευέλικτο πλαίσιο
- Να προωθείται η ποικιλομορφία στις επιχειρησιακές φόρμες
- Να οικοδομείται η εταιρική σχέση στις επιχειρησιακές ομάδες
- Να υποστηρίζονται διακρατικές και περιφερειακές επιχειρησιακές ομάδες
- Να δίνεται βαρύτητα σε θέματα του δημοσίου συμφέροντος (π.χ. σε περιβαλλοντικές ανησυχίες)
- Να επιδιώκεται η βιωσιμότητα της καινοτομίας μετά την περίοδο χρηματοδότησης
- Να αναγνωρίζεται η σημασία των διαμεσολαβητών.

2) Οι δημογραφικές αλλαγές και η μείωση των αγροτικών πληθυσμών είναι σημαντικά θέματα στα περισσότερα κράτη-μέλη της ΕΕ και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις οικονομικές επιδόσεις σε πολλές αγροτικές περιοχές. Η στήριξη στη συνεχιζόμενη παρουσία των νέων στις αγροτικές περιοχές αποτελεί επομένως υψηλή προτεραιότητα για την κοινοτική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης. Για να κρατηθούν ζωντανές οι αγροτικές περιοχές ο ρόλος των νέων αγροτών, που αντιπροσωπεύουν μόνο το 6% του ενεργού γεωργικού πληθυσμού της ΕΕ, είναι ζωτικής σημασίας. Η στήριξη της ΕΕ για τους νέους γεωργούς χρηματοδοτείται ως γνωστόν από το ΕΓΤΑΑ και έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τις ειδικές προκλήσεις των νέων ανθρώπων που προσπαθούν να εδραιωθούν στον τομέα της γεωργίας, ενθαρρύνοντάς τους να συνεχίσουν να ζουν και να εργάζονται σε αγροτικές περιοχές, αλλά και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης και την προώθηση της ανάπτυξης των υπηρεσιών που μπορούν να συμβάλουν σε μια συνολική αύξηση της κοινωνικο-οικονομικής ζωτικότητας των αγροτικών περιοχών. Ένα ευρύ φάσμα και άλλων δραστηριοτήτων υποστήριξης των νέων στις αγροτικές περιοχές υπάρχει σε πολλά κράτη-μέλη της ΕΕ. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν κατάρτιση, δημιουργία υπηρεσιών και υποστήριξης για την καλύτερη κυκλοφορία των πληροφοριών.

Η θεματική πρωτοβουλία για τη νεολαία και τους νέους γεωργούς, με τη σειρά της, ξεκίνησε επίσημα το Δεκέμβριο του 2012 κατά την προηγούμενη Συνεδρίαση της Επιτροπής Συντονισμού του ENRD (6 Δεκεμβρίου 2012). Η πρωτοβουλία εξετάζεται στο ευρύτερο πλαίσιο μιας σειράς δράσεων που αναλαμβάνονται από το ENRD, οι οποίες συμβάλουν στην προετοιμασία των ΠΑΑ για την επόμενη περίοδο.

Η Συνεδρίαση ολοκληρώθηκε με παρουσίαση αρχικών ιδεών για τους τομείς μελλοντικών δράσεων αλλά και πιο ώριμων ιδεών για δράσεις της επόμενης, 6^{ης} χρονιάς λειτουργίας (Ιούλιος 2013 – Ιούλιος 2014) του ENRD.

Ημερολόγιο επόμενων συναντήσεων και εκδηλώσεων (ενδεικτικά):

- 11-13 Σεπτεμβρίου 2013: 19^ο NRN Meeting στο Γκντανσκ της Πολωνίας
- Οκτώβριος 2013 : ENRD Event για τη Νεολαία
- 14-15(;) Νοεμβρίου 2013: Υποεπιτροπή LEADER, ENRD workshop: χρηματοδοτικά μοντέλα για το LEADER
- 5-6(;) Δεκεμβρίου 2013: Επιτροπή Συντονισμού, ENRD workshop: Υψηλής ποιότητας εφαρμογή των ΠΑΑ
- Μάρτιος 2014: Εκδήλωση για την Επικοινωνία
- Ιούνιος 2014 : Καταληκτική Εκδήλωση

B. Η 18η Συνάντηση των NRN πραγματοποιήθηκε το απόγευμα και είχε ως βάση στοιχεία που συζητήθηκαν το πρωί στη Συνεδρίαση της Επιτροπής Συντονισμού και, πιο συγκεκριμένα, θέματα που είχαν επίκεντρο το ENRD, δηλαδή τη **δικτυακή πύλη επικοινωνίας Αγροτικής Ανάπτυξης** και την **αυτοαξιολόγηση** του ENRD.

Η Συνάντηση ξεκίνησε με χαιρετισμό του Γενικού Διευθυντή Γεωργίας & Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Γεωργίας της Πορτογαλίας Pedro Teixeira και ακολούθησε ομιλία της Edina Ocsko από το CP του ENRD σχετικά με την **αυτοαξιολόγηση**.

Για τη χρήση αυτής της τελευταίας είπε: «Αναδεικνύει τα πράγματα που δεν λειτουργούν σωστά και τα οποία δίνουν το ερέθισμα. Είναι οτιδήποτε σχετίζεται με τη συνεχή βελτίωση. Πρέπει κανείς να κοιτάξει τι άφησε πίσω του για να πάει μπροστά. Να βλέπει τα πράγματα με ευρύτητα και να μαθαίνει από τα λάθη είναι ζωτικής σημασίας». Με άλλα λόγια οι αξιολογήσεις είναι εκεί για να διδάσκεσαι και όχι για να “τικάρεις” κουτάκια σε μian άσκηση επί χάρτου».

Ο κύριος στόχος της αυτοαξιολόγησης του ENRD είναι να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και την επαρκή υλοποίηση της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη. Ειδικότερα αυξάνεται η γνώση η οποία διαχέεται με βάση την ανταλλαγή και τη συνεργασία. Δράσεις που εξετάζονται αφορούν στις θεματικές ομάδες, τις καλές πρακτικές, τις εκδηλώσεις, τις δημοσιεύσεις, τον ιστοχώρο. Εισροές για την αποδοτικότητα είναι οι ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι και εκροές οι απόλυτοι αριθμοί ανά δράση.

Στη συνέχεια έγινε αναφορά στα πρώτα ευρήματα και στα εξής συμπεράσματα που προέκυψαν:

- Οι αξιολογήσεις συσσωρεύουν την εμπειρία του παρελθόντος
- Η λογική της παρέμβασης (λογικοί σύνδεσμοι μεταξύ των στόχων, δραστηριότητες, εκροές, αποτελέσματα και επιπτώσεις) είναι σημαντική τόσο για δραστηριότητες δικτύωσης όσο και για τις αξιολογήσεις τους
- Τα Δίκτυα παράγουν πολλά “άυλα” αποτελέσματα που είναι δύσκολο να μετρηθούν
- Υπάρχει ένα ευρύ φάσμα εργαλείων τα οποία διατίθενται ήδη στον ιστοχώρο του ENRD που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τα Δίκτυα στην αυτοαξιολόγησή τους
- Η αυτοαξιολόγηση του ENRD παρέχει χρήσιμα διδάγματα:
Τα αποτελέσματα θα βρίσκονται σύντομα αναρτημένα στον ιστοχώρο.

Ακολούθησαν δύο εισηγήσεις για τον ρόλο των NRN ως προς τη στήριξη του προγραμματισμού LEADER/CLLD. Η πρώτη (α) της Sarah Watson από το CP του ENRD σχετικά με την **υιοθέτηση από τα κράτη-μέλη του CLLD** και η

δεύτερη (β) της Agnes Kiss από το Ουγγρικό NRN, εναρκτήρια του **νέου θεματικού NRN cluster για το CLLD**.

α. Η σημερινή κατάσταση ως προς το CLLD προσέγγιση μεταξύ των κρατών-μελών:

- 11 χώρες ή περιοχές δεν έχουν ακόμα αποφασίσει (**BG, CY, ES, EL, UK-W, IRL, PT, BE-W, NL**)
- 12 χώρες ή περιοχές αναπτύσσουν την προσέγγισή τους (**FR** 26 περιφέρειες με διαφοροποιήσεις, **PO** ΕΓΤΑΑ+ΕΚΤ, **CR, LT, SL** ΕΓΤΑΑ+ΕΤΘΑ, **UK-E, SK, CZ, HU** ΕΓΤΑΑ+ΕΤΠΑ, **SE, IT, UK-S** ΕΓΤΑΑ+ΕΤΠΑ+ΕΚΤ+ΕΤΘΑ)
- 7 μόνον χώρες ή περιοχές αποφάσισαν ήδη για την προσέγγισή τους (**DE** με διαφοροποιήσεις των länder, **DK, FI, LV** ΕΓΤΑΑ+ΕΤΘΑ, **AT, BE-F, LU** δεν θα χρησιμοποιήσουν πολυταμειακή προσέγγιση)

β. Γιατί να δημιουργηθεί ένα νέο CLLD θεματικό NRN cluster:

- Η προσέγγιση CLLD είναι ένα βασικό στοιχείο των προτάσεων του θεσμικού πλαισίου και των κατευθυντηρίων γραμμών της επόμενης προγραμματικής περιόδου
- Η προσέγγιση CLLD και η πολλαπλή χρηματοδότηση είναι από τα πιο σημαντικά θέματα κοινού ενδιαφέροντος για τους εμπλεκόμενους με την αγροτική ανάπτυξη φορείς, πράγμα το οποίο επιβεβαιώθηκε και από το τελευταίο LEADER Event
- Οι δημοσίως διαθέσιμες πληροφορίες και συγκεκριμένες λεπτομέρειες επί του θέματος είναι μέχρι στιγμής σχετικά περιορισμένες
- Υπάρχει πραγματική ανάγκη για την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών μεταξύ των ενδιαφερομένων

Σκοπός του cluster:

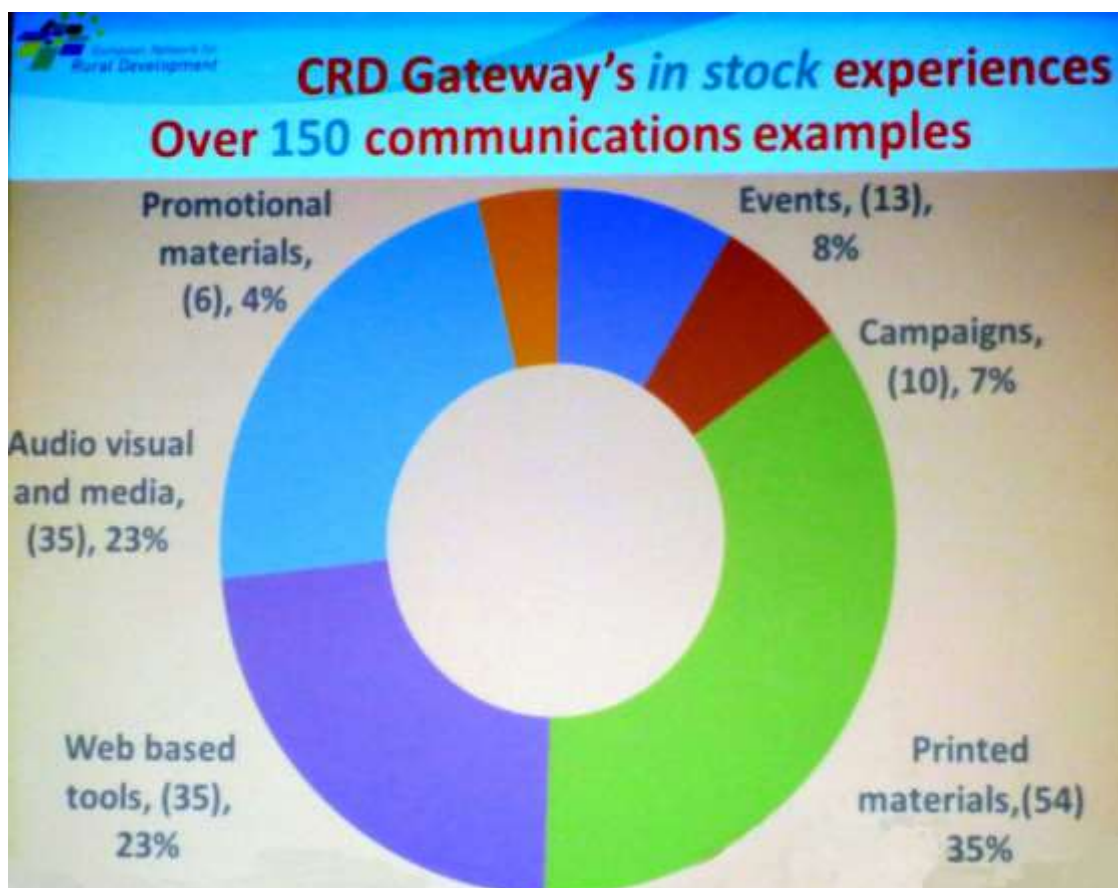
- Ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής εμπειριών
- Συγκέντρωση και περιορισμός των προσπαθειών μεμονωμένων Δικτύων / Αποφυγή αλληλοεπικάλυψης εργασιών
- Παραγωγή ουσιαστικών εστιασμένων εργαλείων και καθοδήγησης
- Αποτύπωση των αναγκών και των κενών πληροφόρησης προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο
- Συμμετοχή σε σεμινάρια, ημερίδες, συνέδρια

Το Ουγγρικό NRN τίθεται επικεφαλής αυτής της προσπάθειας.

Στη συνέχεια έγινε μια πρώτη συνάντηση των παρευρισκομένων ενδιαφερομένων για το συγκεκριμένο cluster.

Ακολούθησε εκτενής παρουσίαση, από τον Adrian Neal και Amalia Ripea από το CP του ENRD, της **δικτυακής πύλης επικοινωνίας Αγροτικής**

Ανάπτυξης που υπάρχει στον ιστοχώρο του ENRD στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/communicating-rural-development/eafrd/en/eafrd_en.cfm. Σκοπός αυτής της πύλης είναι να παρέχει παραδείγματα εργαλείων πληροφόρησης και δημοσιότητας που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ, τα οποία χρησιμοποιούνται σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο για την προώθηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους.

Οι παρουσιάσεις για τη επικοινωνία ολοκληρώθηκαν με αυτήν της Cristina Marasescu και του Nicolas Cuesta της DG AGRI σχετικά με τις **βραβεύσεις επικοινωνίας της ΚΑΠ**. Κατά την περσινή χρονιά 118 έργα πήραν μέρος στα βραβεία με ισόρροπη γεωγραφική κατανομή αιτήσεων, 49 προεπιλεγέντα έργα για την καλή τους ποιότητα και 12 φιναλίστ: 3 ανά κατηγορία. Οι κατηγορίες και φέτος είναι τέσσερις: Επικοινωνία προς το κοινό, Εμπλεκόμενοι φορείς, Καινοτομία και Ειδικά βραβεία επιτροπής & κοινού. Το χρονικό διάστημα για αιτήσεις συμμετοχής είναι από τον Ιούνιο έως και τον Σεπτέμβριο.

Περισσότερες πληροφορίες για τη 18η Συνάντηση των NRN υπάρχουν στον ιστοχώρο του ENRD, ηλεκτρονική διεύθυνση: http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/meetings/en/18th-nrn-meeting_en.cfm

Γ. Η 7^η Ιουνίου ήταν αφιερωμένη στην κατάρτιση με τη μέθοδο “ίσου προς ίσον” στελεχών των υποστηρικτικών Δομών των NRN και ειδικότερα για όποιο στέλεχος ασχολείται ή έχει ενδιαφέρον για την επικοινωνία, είναι άμεσα υπεύθυνο και εργάζεται για το σχεδιασμό και την παροχή επικοινωνιακών δραστηριοτήτων. Η διαδραστική αυτή συνάντηση επικεντρώθηκε στην ανταλλαγή εμπειριών και διδαγμάτων μεταξύ των Διαχειριστικών Αρχών και των NRN, αλλά και σε συμβουλές εμπειρογνομόνων σχετικά με το πώς να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες πληροφόρησης και άλλα συναφή θέματα. Στόχευε επίσης στη διευκόλυνση άμεσου διαλόγου μεταξύ των εμπλεκόμενων και της Διαχειριστικής Αρχής και στην προώθηση της χρήσης των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης μεταξύ των μελών των NRN.

Η αποτελεσματική και αποδοτική επικοινωνία είναι ένα τεράστιο θέμα της αγροτικής δικτύωσης και θα γίνει ακόμη πιο σημαντικό κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού (2014-2020) με το διευρυμένο και ενισχυμένο ρόλο των NRN. Αυτός περιλαμβάνει νέες αρμοδιότητες και τις ευθύνες, όπως η παροχή μιας «πλατφόρμας διαβουλεύσεων» για τα νέα ΠΑΑ, την υποστήριξη της βελτιωμένης διαχείρισης των διαδικασιών του προγράμματος, την προώθηση της καινοτομίας και της διαμεσολάβησης, ερμηνεύοντας περίπλοκες έννοιες πολιτικής, χρησιμοποιώντας μια γλώσσα κατανοητή και εύπεπτη για το ευρύ κοινό.

Αλλά η σχέση μεταξύ της επικοινωνίας και της δικτύωσης έχει πολλαπλές διαστάσεις:

- Υπάρχει μια κάθετη διάσταση, που συχνά λειτουργεί από “επάνω προς τα κάτω” με τη διάδοση των πληροφοριών του ΠΑΑ μέσω του δικτύου για συγκεκριμένες ομάδες εμπλεκόμενων και ευρύτερων ομάδων δημοσίων συμφερόντων, αλλά και όλο και πιο πολύ από “κάτω προς τα επάνω” με την έναρξη των διαδικασιών διαβούλευσης και άλλους μηχανισμούς για τη δημιουργία ευρύτερου διαλόγου και την άμεση ανατροφοδότηση από ανθρώπους της αγοράς.
- Υπάρχει μια οριζόντια διάσταση, που συνδέει άμεσα εμπλεκόμενους του αγροτικού τομέα και φορείς. Αυτές οι διαδικασίες επικοινωνίας είναι θεμελιώδους σημασίας για την έννοια της δικτύωσης, αλλά περιλαμβάνουν αλληλεπιδράσεις και ροές πληροφοριών που πρέπει να διευκολύνονται και να οργανωθούν με πολύ διαφορετικό τρόπο από τις διαδικασίες επικοινωνίας που υπάρχουν στην κάθετη διάσταση.
- Υπάρχει επικοινωνία που είναι μιας διαδρομής και περιλαμβάνει γραμμική ροή ιδεών, γνώσεων και εμπειριών, χρησιμοποιώντας πιο κλασικές δράσεις πληροφόρησης και μοντέλα παροχής συμβουλών και κατάρτισης.
- Υπάρχουν πολύπλοκες διαδραστικές ροές με βάση τον διάλογο, τη συνεργασία, την επώαση και την προώθηση της καινοτομίας, την αμοιβαία ανταλλαγή γνώσεων και ακόμη και την παραγωγή νέων ιδεών μέσω της διασύνδεσης και της αλληλεπίδρασης των νέων συνθέσεων εμπλεκόμενων.

Τα κυριότερα ερωτήματα που τέθηκαν ήταν τα εξής:

1. Ποια είναι τα θέματα προτεραιότητας της υποστηρικτικής σας Δομής σχετικά με την επικοινωνία και τη δικτύωση;
2. Έχετε συγκεκριμένες ανάγκες για πληροφορίες ή απόκτηση δεξιοτήτων σε σχέση με την επικοινωνία και τη δικτύωση;
3. Υπάρχουν συγκεκριμένες πρακτικές και παραδείγματα που θα θέλατε να μάθετε περισσότερα σχετικά (π.χ. στρατηγικός σχεδιασμός, εργαλεία επικοινωνίας κλπ);
4. Έχετε κάποια ειδικά θέματα που θα θέλατε να παρουσιάσετε για να συζητήσετε με τους συναδέλφους σας;
5. Έχετε οποιαδήποτε καλές πρακτικές επικοινωνίας ή ιστορίες επιτυχίας που θα θέλατε να μοιραστείτε;
6. Υπάρχουν ειδικές δεξιότητες που σχετίζονται με την επικοινωνία και τη δικτύωση που θα θέλατε να εξασκήσετε;
7. Είχατε τυχόν κάποιες αποτυχίες από τις οποίες οι συνάδελφοί σας μπορούν να διδαχθούν;

Εμείς θέσαμε τους ακόλουθους προβληματισμούς:

- Έχει παρατηρηθεί ότι μπορεί να υπάρξουν επικαλύψεις μεταξύ των ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας που διαχειρίζεται η Διαχειριστική Αρχή του ΠΑΑ και ενεργειών του ΕΑΔ. Για παράδειγμα βασικό εργαλείο επικοινωνίας του ΕΑΔ είναι ο ιστότοπός του. Σε ορισμένες περιπτώσεις συμβαίνει θέματα – όπως οι καλές πρακτικές του ΠΑΑ – τα οποία πραγματεύεται το ΕΑΔ και αναρτώνται εκεί, επικοινωνούνται επίσης και από τις ενέργειες δημοσιότητας του ΠΑΑ. Συνεπώς ένα παράδειγμα προς αποφυγήν θα μπορούσε να είναι ο κατακερματισμός της Δημοσιότητας του ΠΑΑ μεταξύ διαφορετικών φορέων.
- Θα ήταν ενδιαφέρουσα μια εμπειρογνωμοσύνη με θέμα τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο Πρόγραμμα και ειδικότερα στην επικοινωνία του Προγράμματος. Για παράδειγμα οι οικονομικές αδυναμίες εταιριών που ασχολούνται με τις ενέργειες δημοσιότητας του ΠΑΑ έχουν δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα υλοποίησης.
- Θα επιθυμούσαμε να υπάρχει μεγαλύτερη και πιο επικαιροποιημένη πληροφόρηση σχετικά με την πρόοδο των ΠΑΑ – βασικά ομογενοποιημένα στατιστικά τους στοιχεία τα οποία να επικαιροποιούνται – μέσω του ιστοτόπου του ENRD.
- Θα μας ενδιέφερε να πληροφορηθούμε από τις άλλες υποστηρικτικές Δομές για επιτυχημένες ιστορίες σχετικά με την προώθηση της δικτύωσης μέσω social media, τομέας στον οποίο υστερούμε.
- Μια από τις προτεραιότητες του ΕΑΔ είναι να φέρει κοντά όχι μόνο τα μέλη του μεταξύ τους, αλλά και μέλη του με εκείνα άλλων Δικτύων.

Ποιες είναι όμως οι κύριες προκλήσεις για τη δημιουργία ενός **σχεδίου επικοινωνίας**;

- Συντονισμός των ρόλων, δηλαδή συνέργειες και πιθανές επικαλύψεις μεταξύ Διαχειριστικών Αρχών και NRN, πολλαπλή χρηματοδότηση
- Πολύ διαφορετικά και σύνθετα κοινά-στόχος και ποικιλομορφία στις ανάγκες
- Επιλογή και εφαρμογή του σωστού συνδυασμού εργαλείων / καναλιών
- Σύλληψη μηνύματος / σήματος κατατεθέντος σε κοινοτικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο
- Μεγάλο χρονικό διάστημα και μεταβαλλόμενες ανάγκες που μπορεί να είναι δύσκολο να προβλεφθούν

Τα δε έξι βασικά βήματα ενός σχεδίου επικοινωνίας:

- Στόχοι
- Σε ποιους απευθύνεται
- Μήνυμα
- Εργαλεία και δραστηριότητες
- Διαχείριση και πόροι

- Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Η μεγάλη όμως πρόκληση της ημέρας, ήταν ο διαχωρισμός των συμμετεχόντων σε τέσσερις ομάδες εργασίας και η δημιουργία από αυτές τεσσάρων απλουστευμένων σχεδίων επικοινωνίας με βάση τα ανωτέρω βήματα.

GROUP 1 Promote the BENEFITS OF RURAL DEVELOPMENT

OPERATIONAL OBJECTIVES	TARGET AUDIENCE "GROUPS"	TARGET AUDIENCE "NEEDS"	MESSAGE	TOOLS & ACTIVITIES	DISSEMINATION
<p>EXPLAIN THE POLICY & THE INSTITUTIONS</p> <p>CONTRIBUTION TO THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY</p>	<p>OPINION MAKERS (INFLUENTIAL)</p>	<p>SUSTAIN SUPPORT DECISIONS</p>	<p>TRUE & ORIGINAL JUSTIFIABLE REALISTIC SELLABLE</p> <p>YOU CANNOT IMPROVE THE COUNTRY IF "KEEP IT URBAN"</p> <p>SPECIFIC MESSAGE FOCUSED ON REAL LIFE EXPERIENCES BETWEEN TRADITION AND INNOVATION & SHOWS RD POLICY OUR CHILDREN WILL THANK YOU FOR</p>	<p>FACE TO FACE MEETINGS</p> <p>SURPRISE EVENT</p> <p>RADIO INTERVIEWS</p> <p>PRESS FOLDER</p> <p>TWITTER</p> <p>QUOTES FROM INFLUENTIAL KEY PERSONALITIES</p> <p>SUCCESS STORIES</p> <p>FACT SHEETS</p>	<p>SOCIAL MEDIA</p> <p>PHONE CALLS</p> <p>EMAILS</p>

Promote the BENEFITS OF RURAL DEVELOPMENT TO THE GENERAL PUBLIC

TOOLS & ACTIVITIES	DISSEMINATION	LESSONS LEARN	CHALLENGES	TIPS/ADVICE
<p>FACE TO FACE MEETINGS</p> <p>SURPRISE EVENT</p> <p>RADIO INTERVIEWS</p> <p>PRESS FOLDER</p> <p>TWITTER</p> <p>QUOTES FROM INFLUENTIAL KEY PERSONALITIES</p> <p>SUCCESS STORIES</p> <p>FACT SHEETS</p>	<p>SOCIAL MEDIA</p> <p>PHONE CALLS</p> <p>EMAILS</p>	<p>DO NOT OVERLY CHALLENGE</p> <p>MAKE SURE YOU CAN SUSTAIN YOUR MESSAGE</p>	<p>OVERCOME THE NEGATIVE PERCEPTION OF THE PUBLIC OPINION</p>	<p>CONTINUE POSITIVE BENEFITS TO ADDRESS NEGATIVE PERCEPTION</p> <p>TARGETED FOCUS AS RESOURCES ARE LIMITED</p> <p>SHAPE YOUR MESSAGE TO FIT WITH OPINION OF DECISION MAKERS</p> <p>MAKE YOUR MAIN POINT & CHORD IT - THE MAIN PART OF YOUR EMAIL</p> <p>ADD ATTACHMENTS BRING THE WORK FACTOR</p>

Τα σχέδια επικοινωνίας παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια των συμμετεχόντων.

Τέλος σχεδιάστηκε και παρουσιάστηκε από την κάθε ομάδα ένα φανταστικό τηλεοπτικό σποτ για την αγροτική ανάπτυξη που να προκύπτει από το αντίστοιχο σχέδιο επικοινωνίας και βραβεύτηκε από τους παρευρισκομένους το καλύτερο.

Συμπερασματικά:

- Τονίστηκε η ανάγκη εμπλοκής επικοινωνιολόγων στο σχεδιασμό και εφαρμογή των σχεδίων επικοινωνίας
- Η εφαρμογή της προσέγγισης λογικού εννοιολογικού πλαισίου είναι το κλειδί για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας των σχεδίων
- Τα NRN μπορούν να παίξουν ένα ρόλο άμβλυνσης των αναγκών των εμπλεκόμενων φορέων στην προετοιμασία των προγραμμάτων και των σχεδίων επικοινωνίας
- Η μέτρηση αρνητικών εντυπώσεων και κόστους μιας πολιτικής μπορεί να γίνει μόνο θέτοντας στο επίκεντρο τα οφέλη
- Κάποια εργαλεία, όπως ορισμένα ΜΜΕ, μπορεί να κοστίζουν υπερβολικά και ως εκ τούτου χρειάζεται αποδοτική και αποτελεσματική διαχείριση.

Ο συμμετέχων

Πέτρος Μούχας
ΕΥΔ ΠΑΑ/Ε΄